



Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi  
e-ISSN: 2147-6152  
Yıl 10, Sayı 25, Ocak 2021

**Makale Adı /Article Name**


Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik  
Algıları ile Mesleki Kaygı Düzeyleri  
Arasındaki İlişki<sup>1</sup>

The Relationship Between The  
Self-Efficacy Perception  
Professional Anxiety Levels of  
Prospective Teachers

**Yazarlar**


Coşkun GÜNGÖR

Milli Eğitim Bakanlığı, [coskungungor1988@gmail.com](mailto:coskungungor1988@gmail.com)

 ORCID: 0000-0001-5715-0649

İbrahim GÜL

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, [igul@omu.edu.tr](mailto:igul@omu.edu.tr)

 ORCID 0000-0002-0501-8221

**Yayın Bilgisi**

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 29.04.2020

Kabul Tarihi: 05.01.2021

Yayın Tarihi: 29.01.2021

Sayfa Aralığı: 774-811

**Kaynak Gösterme**

Güngör, Coşkun; Gül, İbrahim (2021). "Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları ile Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 25, s. 774-811.

(Bu makale, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin 01.03.2018 tarih ve 2018/27-71 sayılı kararıyla "ETİK KURUL ONAYI" almıştır. Söz konusu Onay Belgesi makalenin sonuna eklenmiştir.)

<sup>1</sup> Bu çalışma, Coşkun GÜNGÖR'ün Doç. Dr. İbrahim GÜL danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

## ÖZ

Bu araştırma, öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. İlişkisel tarama modelinde olan çalışmanın evreni 2018-2019 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 3. ve 4.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini iki aşamalı bir örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışma evreni önce öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalları olmak üzere alt tabakalara ayrılmıştır. Sonra alt evrenden birim çekme işlemi olasılığa dayalı örnekleme türü olan basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenen 1068 öğretmen aday örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından geliştirilen "Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği" ve Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzde, aritmetik ortalama, frekans, standart sapma, t-testi, ANOVA testi, Scheffe veya Tamhane çoklu karşılaştırma testi, basit ve çoklu regresyon analizi işlemleri uygulanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 14,0 programı kullanılarak yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi ,05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının "oldukça yeterli" düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları, cinsiyet değişkenine

## ABSTRACT

This research is conducted to determine the relationship between the self-efficacy perception professional anxiety levels of prospective teachers. The research universe of the study, which is in the relational screening model, consists of the 3rd and 4th year students studying at the Ondokuz Mayıs University Faculty of Education in the 2018-2019 academic year. The sample of the study was determined by a two-stage sampling method. The research universe of study is first subdivided into departments, where the pre-service teachers study. Then, 1068 teacher candidates are determined by simple random sampling method which is the sampling type based on probability. The data of the study were collected with the "Teacher Self-Efficacy Scale" developed by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya (2005) and "Teacher Candidate Anxiety Scale" developed by Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004). Percentage, arithmetic mean, frequency, standard deviation, t-test, ANOVA test, Scheffe or Tamhane multiple comparison test, simple and multiple regression analysis are used in the analysis of the data. Statistical analyzes are made using the SPSS 14.0 program. The level of significance is accepted as 05. According to the research findings, the self-efficacy perceptions of prospective teachers are found to be at a "fairly sufficient" level. The pre-service teachers' self-efficacy perceptions differ only in the "classroom management" sub-

göre yalnız "sınıf yönetimi" alt boyutunda farklılık göstermektedir. Branş değişkenine göre, tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermektedir. Sınıf değişkenine göre adayların öz yeterlik algılarında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı seviyelerinin düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet ve branş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sınıf değişkenine göre adayların mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemektedir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasında negatif yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının mesleki kaygılarının anlamlı yordayıcısı olduğu ve mesleki kaygılardaki değişimin % 13'ünü açıkladığı tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Öğretmen Adayı, Eğitim, Öz Yeterlik, Mesleki Kaygı.

dimension according to the gender variable. According to the branch variable, it shows significant difference in all sub-dimensions. There is no significant difference in the self-efficacy perceptions of the candidates according to the class variable. It is observed that teacher anxiety levels of teacher candidates were low. The professional anxiety levels of teacher candidates differ significantly according to gender and branch variable. There is no significant difference in the professional anxiety levels of the candidates according to the class variable. It is determined that there is a high level of negative relationship between prospective teachers' self-efficacy perceptions and professional concerns. It is determined that pre-service teachers' self-efficacy perceptions are significant predictors of their professional anxiety and explained 13% of the change in their professional anxiety.

**Keywords:** Prospective Teacher, Education, Self-Efficacy, Professional Anxiety.

## I. Giriş

Eğitim örgütlerinin amacı bireylere gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırarak onları hayata hazırlamaktır. Eğitim örgütlerinin amaçlarının gerçekleştirilmesinde önemli görevleri üstlenenler öğretmenlerdir. Öğretmenlerin üzerlerine düşen görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için moral ve motivasyon seviyelerinin üst düzeyde olması ve psikolojik yönden kendilerini iyi hissetmeleri gerekmektedir. Diğer yandan,

öğretmenler çalışma hayatında yöneticiler, meslektaşları, öğrenci ve velilerle iletişim halindedirler. Bu etkileşim içinde yaşanan olumsuzluklar, öğretmenlerde stres ve kaygının artmasına, mesleki öz yeterlik inancının azalmasına ve mesleki doyumsuzluğa neden olabilir.

Nitelikli nesillerin yetiştirilmesi, eğitim-öğretimin etkililiğine bağlıdır. Etkili eğitim-öğretim için de nitelikli öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmen adaylarının mesleğine karşı olan öz yeterlik inançları zayıf, mesleki kaygı düzeyleri yüksek olursa, onlar mesleğinden uzaklaşacaklar veya mesleğine ilgi duymayacaklardır. Bunun sonucunda öğretmen adayları, mesleğin gerektirdiği nitelikleri kazanamayacağı gibi, öğretmenlik mesleğini başarılı bir şekilde icra edemeyeceklerdir. Bu bağlamda eğitim sisteminin kalitesini ortaya koymak için öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleki kaygı ve öz yeterlik algılarının incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

**Öz Yeterlik:** Öz yeterlik, kişinin öğrenme ve davranışlarını olması gereken düzeylere çıkarabilmesi için kendi becerilerine olan inancıdır (Bandura, 1977). Bireyler bir görevi yerine getirebilmek için gereken becerilerin kendilerinde olduğuna inanırlarsa o görev için daha istekli olurlar ve görevin gerektirdiği davranışları sergilemek için çaba gösterirler (Sharp, 2002). Öz yeterlik, kişinin kendisinden beklenen davranış ile sahip olduğu becerileri kıyaslayıp duruma göre eylemde bulunmasıdır (Korkmaz, 2010; Senemoğlu, 2012). Öz yeterlik inancı yüksek olan bireyler, gelecekle ilgili tahminlerde bulunma yerine geleceklerini kendileri belirlemeyi yeğlerler (Duy, 2007; Kan, 2011; Özgüngör, 2006).

Bandura'ya (1977) göre, geçmiş yaşantılar, dolaylı yaşantılar, sözel ikna ve fizyolojik ve duygusal durum olmak üzere öz yeterlik inancını geliştiren dört kaynak mevcuttur. Öz yeterlik inançları etkileyen kaynaklar kadar öz yeterlik inançlarının performans üzerindeki etkilerinin de incelenmesi gerekmektedir. Bandura (1995), öz yeterlik inançlarının akademik performans üzerindeki etkilerini bilişsel, duyuşsal, güdülenme ve seçim süreçleri olarak dört kategoride sınıflandırmıştır.

Eğitim alanında öz yeterlik inancıyla ilgili gerçekleştirilen çalışmaların önemli odak noktalarından biri de öğretmen ve öğretmen adaylarıdır. Öğretmen öz yeterlik inancı, öğrencilerin performansını etkileme kapasitesine olan inanç olarak tanımlanmaktadır. Öğretmen öz yeterliği, zor davranışlar sergileyen, öğrenmeye karşı isteksiz olan öğrencilerle karşılaşıldığında bile, istenilen kazanımlara ulaşabilmeye olan inanç olarak da tanımlanabilir (Hoy ve Woolfolk, 1993; Ross, 1994; Tschannen-Moran ve Hoy, 2001). Eğitim sisteminde yapılandırmacı yaklaşıma yönelik alınan kararlar, etkili bir öğretim ortamının oluşabilmesi için öğretmenlerin ders esnasında kullandığı öğretim yöntemlerinde ve sınıf yönetimi alanında öz yeterlik inançlarını artırma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Çandar ve Şahin, 2013). Öğrenmeye olan motivasyonda öğrencilerin öz yeterlik inançları kadar öğretmenlerinde öğretim konusunda öz yeterlik algıları da önemlidir (Duy, 2007). Öz yeterlik inancı yüksek olan öğretmenlerin görev performanslarının artacağı ve dolayısıyla yetiştireceği öğrencilerinde daha nitelikli olacağı görülmektedir. Bu inanç, öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

**Mesleki Kaygı:** Temel duygularımızdan biri olan korkunun daha yaygınlaşmış hali, kaygı olarak adlandırılmaktadır. Kaygı halindeki insan, kendini bir şeylerden korkuyormuş gibi hisseder (Dağ, 1999). Kaygı ile korku kavramları birbirleriyle karıştırılmaktadır. Korku, kişinin karşılaşmak zorunda kaldığı tehlikelere karşı gösterilen tepkisidir. Kaygı ise, bireyin kendi zihninde oluşturduğu hayali tehlikelere karşı ortaya çıkarılan bir tepkidir (Horney, 2007). Kaygının koruyucu ve motive edici gibi olumlu etkilerinin de olduğu düşünülmektedir. Kaygı, birey tarafından doğru bir şekilde kontrol edildiğinde, etkileri olumlu tersi durumda ise, olumsuz olabilmektedir (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007). Kaygı, stres yaratan durumların yarattığı hoş olmayan gözlenebilir tepkilerdir. Bireylerde gözlenen bazı kaygı belirtileri; kalp atışı hızlanması, nabız atışlarını artması ve ellerin terlemesi gibi değişikliklerdir. Aynı olay başka kişiler tarafından farklı yorumlanabilir. Olayın birey tarafından tehlike olarak algılanması ve tehlikenin şiddeti kaygıyı artırabilir (Spielberger ve Reheiser, 2009). Kaygıya sebep olan olayları kişiliğimizde anlamlandırarak bilinçli hale getirebilirsek veya onu normal seviyede tutabilirsek, kaygılar bizim istek duymamıza, doğru karar almamıza ve motivasyonumuzu artırmamıza yardımcı olabilir.

Öğretmen bilgisiyle, davranışlarıyla ve kişiliğiyle öğrencileri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Öğretmenin bu süreç esnasında mesleğin gereklerini yerine getirirken bilişsel niteliklerinin yanında duyuşsal reaksiyonları da oldukça önemlidir. Bu duyuşsal tepkilerin içinde öğretmenlerin mesleki kaygıları da yer almaktadır. Bundan dolayı öğretmen ve öğretmen adaylarının öncelikle mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmesi ve mesleğinin gerekliliklerini en iyi

şekilde yerine getirebilme kaygısı ve hissiyatı içinde olmaları gerekir (Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılar, ben, görev ve öğrenci merkezli kaygılar olarak ele alınmaktadır (Fuller, 1969). Ben merkezli kaygıların merkezinde birey vardır. Bireyde, mesleğinin gereklerini yerine getirememeye endişesi mevcuttur. Görev merkezli kaygı taşıyan bir öğretmen adayı, görevini layıkıyla yerine getirme çabasındadır. Öğrenci merkezli kaygı taşıyan birey ise her öğrencinin bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılama çabası içindedir. Bu kaygı çeşidinin merkezinde öğrenci vardır (Taşgın, 2006).

Litereatür incelendiğinde öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkileri ile ilgili çalışmalara (Yıldırım, 2011; Deniz ve Tican, 2017) rastlamak mümkün iken gerçekleştirdikleri çalışmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ve mesleki kaygı düzeyleriyle ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin öz yeterlik algıları ve mesleki kaygı düzeylerini belirli değişkenler açısından ele alıp incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır: Öğretmen adaylarının,

1. Öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları ne düzeydedir?
2. Öz yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öz yeterlik algıları, mesleki kaygı düzeylerinin anlamlı yordayıcısı mıdır?

## II. Yöntem

Bu araştırma ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmıştır. İki veya daha fazla sayıda değişkenler arasında birbiriyle ilişkili değişim varlığını ve bu değişimin düzeyini belirlemeye yarayan bir araştırma modelidir (Karasar, 1991, s. 81).

Bu çalışmanın konusuna uygun bir model olarak görülmektedir.

Araştırmanın evreni, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 3232 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem seçiminde “tabakalı örnekleme” ve “basit seçkisiz örnekleme” teknikleri kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrenin içinde alt birimlerin olduğu durumlarda, bu birimlerden çıkarımlarda bulunarak evren üzerinde çalışılmasını sağlayan örnekleme yöntemidir. Basit seçkisiz örneklemede, evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir olasılığa sahiptir. Temsil edici bir örneklemin seçiminin geçerli ve en başarılı yoludur (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s.85-86). Evren önce öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre tabakalara ayrılmıştır. Daha sonra ise, olasılığa dayalı örnekleme türü olan basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenen 1068 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, “Öz Yeterlik Algı Ölçeği” ve “Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine ilişkin sorulara yer verilmiştir.

*Öz Yeterlik Algı Ölçeği:* Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen (Teacher's Sense of EfficacyScale-TSES) ve Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya tarafından (2005) Türkçeye uyarlanan ölçek 24 maddeden



oluşmaktadır. Ölçekte, öğrenci katılımı (8), öğretim stratejileri (8), sınıf yönetimi (8) maddeden oluşmaktadır. Likert tipi ölçek yetersiz (1), çok az yeterli (2), biraz yeterli (3), oldukça yeterli (4), çok yeterli (5) olarak derecelendirilmiştir. Cronbach Alpha katsayısı öğrenci katılımı .82; öğretim stratejileri .86; sınıf yönetimi .84 ve toplam .93 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise aynı sırasıyla: .85, .86, .85 ve toplamda .94 olarak hesaplanmıştır.

*Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği:* Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından, Borich'den (1996) uyarlanarak geliştirilen ölçek 45 maddeden oluşmaktadır. Ben merkezli (15), görev merkezli (15) ve öğrenci merkezli (15) kaygılar olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Likert tipi ölçek hiç (1), çok az (2), kısmen (3), oldukça (4), çok (5) olarak beşli derecelendirilmiştir. Cronbach's Alpha katsayısı ben-merkezli .76; görev-merkezli .73; öğrenci-merkezli .76 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada aynı sırasıyla .91; .87; .93 ve toplamda .96 olarak hesaplanmıştır.

2018-2019 eğitim öğretim yılında, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerine iki ölçek verilmiş ve yanıtlamaları için yeterince süre tanıldıktan sonra ölçekler toplanmıştır. Bu süreçte öğretmen adayları tarafından eksiksiz olarak doldurulan 1068 ölçek geçerli kabul edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler şöyle özetlenebilir: Cinsiyet dağılımına bakıldığında 750 kadın ve 318 erkek öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin 542'si 3. Sınıfta, 526'sı 4. Sınıfta öğrenim görmektedirler. Branş dağılımına bakıldığında, özel eğitim 87; ortaokul matematik 77; İngilizce 154; fen bilimleri 101; okulöncesi 84; sosyal

bilgiler 91; Türkçe 93; bilişim teknolojileri 81; görsel sanatlar 104; sınıf öğretmeni 97; beden eğitimi 99 öğretmeni adayları araştırmaya katılmışlardır. Elde edilen veriler SPSS 14.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır. Böylece verilerin analizinde, yüzde, aritmetik ortalama, frekans, standart sapma, t-testi, ANOVA testi, Scheffe veya Tamhane çoklu karşılaştırma testi, basit ve çoklu regresyon analizi işlemleri uygulanmıştır.

### III. Bulgular

Bu başlık altında öncelikle öğretmen adaylarının öz yeterlik ve mesleki kaygılarına yer verilmiştir. Sonra öğretmen adaylarının öz yeterlik ve mesleki kaygıları bazı değişkenler bakımından ele alınarak incelenmiştir. Son olarak öğretmen adaylarının öz yeterliklerinin meslek kaygılarının bir yordayıcısı olup olmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

#### 1. Öğretmen adaylarının öz yeterlik ve mesleki kaygıları

Öğretmen adaylarının öz yeterlikle mesleki kaygılarına ilişkin bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

**Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları ve Mesleki Kaygılarına İlişkin Bulgular (N=1068)**

ÖLÇEKLER	Alt Boyutlar	$\bar{X}$	Ss
	Öğrenci Katılımı	3.64	.57
	Öğretim Stratejileri	3.67	.59
Öz Yeterlik	Sınıf Yönetimi	3.65	.79
	Toplam	3.65	.54
	Ben merkezli kaygılar	2.37	.74
	Görev merkezli kaygılar	2.53	.66

Mesleki Kaygı	Öğrenci merkezli kaygılar	2.44	.80
	Toplam	2.45	.69

Tablo 1. incelendiğinde, öğretmen adaylarının en yüksek öz yeterlik algıları, öğretim stratejilerine yönelik alt boyutundan elde edilmiştir ( $\bar{X}=3.67$ ). Bunu sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik alt boyutu izlemiştir ( $\bar{X}=3.65$ ). En düşük değeri ise, öğrenci katılımına yönelik öz yeterliğin ( $\bar{X}=3.64$ ) aldığı görülmektedir. Elde edilen aritmetik ortalamalar incelendiğinde öğretmen adaylarının, öz yeterlik algılarının bütün alt boyutlarda “oldukça yeterli” olduğu söylenebilir (toplam  $\bar{X}=3.65$ ).

Öğretmen adaylarının en yüksek mesleki kaygıları, görev merkezli kaygılar alt boyutundan elde edilmiştir ( $\bar{X}=2.53$ ). Bunu öğrenci merkezli kaygılar alt boyutu izlemiştir ( $\bar{X}=2.44$ ). En düşük değeri ise, “Ben Merkezli Kaygılar” alt boyutunun ( $\bar{X}=2.37$ ) aldığı görülmektedir. Elde edilen aritmetik ortalamalar incelendiğinde tüm alt boyut ortalamalarının “çok az kaygılanıyorum” değerlendirme kriteri içine girdiği anlaşılmıştır. ( $\bar{X}=2.45$ ).

Öğretmen adaylarının, meslek hayatında karşılaşabilecekleri görev ve sorumluluklarla ilgili tam anlamda bilgi sahibi olmamaları, görev merkezli kaygılarının ben ve öğrenci merkezli kaygılara göre daha yüksek olmasının sebebi olarak gösterilebilir.

## 2. Öğretmen adaylarının öz yeterlik ve mesleki kaygılarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi

Öğretmen adaylarının görüşleri, öz yeterlik ve mesleki kaygıları olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

2.1. Öğretmen adaylarının öz yeterliklerinin bazı değişkenler bakımından incelenmesi Adaylarının görüşleri cinsiyet, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır.

a)Cinsiyet:

Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları Tablo 2’de gösterilmiştir.

**Tablo 2: Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız t- Testi Sonuçları**

Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	Kadın	750	3.65	.55	.51	1066	.60
	Erkek	318	3.63	.62			
Öğretim	Kadın	750	3.67	.58	-.07	1066	.94
	Erkek	318	3.67	.61			
Sınıf	Kadın	750	3.62	.57	-2.50	1066	.01*
	Erkek	318	3.72	.60			
Toplam	Kadın	750	3.64	.52	-.74	1066	.45
	Erkek	318	3.67	.56			

\*p<.05

Tablo 2. incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre, Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği toplam [t(1066)= -.74, p>.05] ve “öğrenci katılımına yönelik” [t(1066)=.51, p>.05], “öğretim stratejilerine yönelik” [t(1066)= -.07, p>.05] alt boyut puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Öğretmenlerin görüşleri, Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği “Sınıf Yönetimine Yönelik Öz Yeterlik” alt boyutunda ele alındığında, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir [ $t(1066) = -2.50, p < .05$ ].

Bu farklılık incelendiğinde, erkek öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algılarının ( $\bar{X} = 3.72$ ), kadın öğretmen adaylarınınkinden anlamlı derecede ( $\bar{X} = 3.62$ ) daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

*b) Sınıf seviyesi:*

Sınıf seviyesi değişkenine göre öğretmen adayı öz yeterlik algılarının karşılaştırılması aşağıda Tablo 3’ te verilmiştir.

**Tablo 3: Sınıf Değişkeni Açısından Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları**

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	3.sınıf	542	3.63	.59	-	1066	.56
	4.sınıf	526	3.65	.56			
Öğretim	3.sınıf	542	3.65	.58	-	1066	.47
	4.sınıf	526	3.68	.59			
Sınıf	3.sınıf	542	3.66	.58	.55	1066	.58
	4.sınıf	526	3.64	.58			
Toplam	3.sınıf	542	3.65	.54	-	1066	.79
	4.sınıf	526	3.66	.53			

\* $p < .05$

Tablo 3. incelendiğinde, sınıf değişkenine göre, Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği toplam puanlarında [ $t(1066) = -.26, p > .05$ ] ve “öğrenci katılımına yönelik” [ $t(1066) = -.57, p > .05$ ], “öğretim stratejilerine yönelik” [ $t(1066) = -.71, p > .05$ ],

“sınıf yönetimine yönelik” [ $t(1066) = .55, p > .05$ ] alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Başka bir anlatımla öğretmen adaylarının sınıf değişkenine görüşlerinin birbirine benzer olduğu söylenebilir.

*c) Branş:*

Öğretmenlerin görüşlerinin branş değişkenine göre öz yeterlik algılarının karşılaştırılması aşağıda Tablo 4’ te verilmiştir.

**Tablo 4: Branş Değişkeni Açısından Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA ve Scheffe Testi Sonuçları**

Boyut	Branş	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	P	fark
Öğrenci katılımına yönelik öz yeterlik	(1)Özel Eğitim	87	3.58	.55				
	(2)İlköğr. Matematik	77	3.42	.49				1-9
	(3)İngilizce	154	3.62	.51				2-9
	(4)Fen Bilimleri	101	3.78	.52				3-9
	(5)Okul Öncesi	84	3.50	.53	1057	7.32	.00*	
	(6)Sosyal Bilgiler	91	3.67	.50				
	(7)Türkçe	93	3.55	.62				5-9
	(8)Bilişim	81	3.53	.76				7-9
	(9)Görsel Sanatlar	104	4.00	.55				8-9
	(10)Sınıf	97	3.62	.53				9-10
	(11)Beden Eğitimi	99	3.67	.57				
Öğretmen stratejilerine	Öğrtm.							
	(1)Özel Eğitim	87	3.68	.66				2-9
	(2)İlk.öğr.Matematik	77	3.46	.53				3-9
	(3)İngilizce	154	3.66	.51				
(4)Fen Bilimleri	101	3.76	.51					

	(5)Okul Öncesi	84	3.47	.54	1057	8.08	.00*	5-9
	(6)Sosyal Bilgiler	91	3.75	.50				
	(7)Türkçe	93	3.53	.63				7-9
	(8)Bilişim	81	3.61	.63				8-9
	(9)Görsel Sanatlar	104	4.04	.56				
	(10)Sınıf	97	3.54	.54				9-10
	(11)Beden Eğitimi	99	3.72	.64				
Sınıf yönetimine yönelik özyeterlilik	(1)Özel Eğitim	87	3.60	.58				1-9
	(2)İlk.öğr.Matematik	77	3.42	.53				2-9
	(3)İngilizce	154	3.58	.53				
	(4)Fen Bilimleri	101	3.75	.52				3-9
	(5)Okul Öncesi	84	3.42	.59	1057	9.32	.00*	5-9
	(6)Sosyal Bilgiler	91	3.75	.53				
	(7)Türkçe	93	3.51	.61				5-11
	(8)Bilişim	81	3.70	.59				7-9
	(9)Görsel Sanatlar	104	4.01	.49				
	(10)Sınıf	97	3.55	.53				9-10
	(11)Beden Eğitimi	99	3.78	.63				
Toplam özyeterlilik	(1)Özel Eğitim	87	3.62	.56				1-9
	(2)İlk.öğr.Matematik	77	3.43	.47				2-9
	(3)İngilizce	154	3.62	.47				
	(4)Fen Bilimleri	101	3.76	.48				3-9
	(5)Okul Öncesi	84	3.46	.51	1057	9.29	.00*	5-9
	(6)Sosyal Bilgiler	91	3.72	.46				
	(7)Türkçe	93	3.53	.57				7-9
	(8)Bilişim	81	3.62	.60				8-9
	(9)Görsel Sanatlar	104	4.02	.49				
	(10)Sınıf	97	3.57	.50				9-10
	(11)Beden Eğitimi	99	3.72	.58				
	Öğrtm.							

\*p<.05

Tablo 4. incelendiğinde, öğretmenlik branşı değişkenine göre öğretmen adaylarının kendi mesleki öz yeterliklerini algılamaları için Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği “öğrenci katılımına yönelik” [F(1057)=7.32,p<.05], “öğretim stratejilerine yönelik” [F(1057)=8.08,p<.05], “sınıf yönetimine yönelik” [F(1057)=9.32,p<.05] öz yeterlik alt boyut ortalamaları için yapılan ANOVA Scheffe Testi sonuçlarına göre istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Görsel sanatlar branşında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algıları ( $\bar{X}$ =4.02); özel eğitim öğretmenliği, ortaokul matematik öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, bilişim teknolojileri ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarından anlamlı derecede yüksektir. Fakat fen bilimleri öğretmenliği, sosyal bilgiler ve beden eğitimi öğretmenleri ile benzer düzeyde öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algısına sahiptirler. Branş değişkenine göre, öğretmen adayları arasında öz yeterlik inançlarının farklılaşmasının sebebi olarak, öğretmen adaylarının kişisel özelliklerinin ve yeteneklerinin farklılığı, lisans eğitimi boyunca eğitimini aldıkları derslerin farklılığı gösterilebilir. Tüm alt boyutlarda görsel sanatlar bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının yüksek olması, öğrenim gördükleri bölüme özel yetenek sınavı ile alınmaları ile açıklanabilir.

## 2.2. Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi

Öğretmen adaylarının görüşleri cinsiyet, sınıf seviyesi ve branş değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır.



## a) Cinsiyet:

Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adayı mesleki kaygı düzeyleri Tablo 5’de verilmiştir.

**Tablo 5: Cinsiyet Değişkeni Açısından Öğretmen Adayı Mesleki Kaygı Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin t- Testi Sonuçları**

Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	t	Sd	p
Ben merkezlikaygılar	Kadın	75	2.4	.7	4.3	106	.00*
	Erkek	31	2.2	.7			
Görevmerkezlikaygılar	Kadın	75	2.5	.6	4.0	106	.00*
	Erkek	31	2.4	.6			
Öğrencimerkezlikaygılar	Kadın	75	2.5	.8	4.2	106	.00*
	Erkek	31	2.2	.7			
Toplam	Kadın	75	2.5	.6	4.4	106	.00**
	Erkek	31	2.3	.6			

\*p<.05

Tablo 5’te cinsiyet değişkenine göre, öğretmen adayı mesleki kaygı ölçeği toplam [t(1066)= 4.46, p<.05] ve “ben merkezli kaygılar” [t(1066)= 4.35, p<.05], “görev merkezli kaygılar” [t(1066)= 4.01, p<.05], “öğrenci merkezli kaygılar” [t(1066)= 4.22, p<.05] alt boyutlarının tümünde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bulgulara bakıldığında, kadın öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ( $\bar{X}$ =2.51), erkek öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına ( $\bar{X}$ =2.30) kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

## b) Sınıf seviyesi:

Sınıf seviyesi değişkenine göre öğretmen adayı mesleki kaygıları Tablo 6’ da verilmiştir.

**Tablo 6: Sınıf Değişkeni Açısından Öğretmen Adayı Mesleki Kaygı Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin t- Testi Sonuçları**

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Ben merkezli kaygılar	3.sınıf	542	2.37	.73	.100	1066	.92
	4.sınıf	526	2.37	.75			
Görevmerkezlikaygılar	3.sınıf	542	2.53	.65	-.240	1066	.80
	4.sınıf	526	2.54	.67			
Öğrencimerkezlikaygılar	3.sınıf	542	2.42	.80	-.810	1066	.41
	4.sınıf	526	2.46	.79			
Toplam	3.sınıf	542	2.44	.68	-.350	1066	.72
	4.sınıf	526	2.45	.70			

\*p<.05

Tablo 6. incelendiğinde, sınıf değişkenine göre, öğretmen adayı mesleki kaygı ölçeği toplam [t(1066)= -.35, p>.05] ve “ben merkezli kaygılar” [t(1066)= .10, p>.05], “görev merkezli kaygılar” [t(1066)= -.24, p>.05], “öğrenci merkezli kaygılar” [t(1066)= -.81, p>.05] alt boyutlarının hiçbirinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Başka bir anlatımla, sınıf değişkenine göre öğretmen adaylarının görüşlerinin birbirine benzerlik gösterdiği söylenebilir.

c) Branş:

Branş değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin karşılaştırılması aşağıda Tablo 7’ de verilmiştir.

**Tablo 7: Branş Değişkeni Açısından Öğretmen Adayı Mesleki Kaygı Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına İlişkin ANOVA ve Tamhane Testi**

**Sonuçları**

Boyut	Branş	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	F	P	fark
Ben merkezli kaygılar	(1)Özel Eğitim Öğretmenliği	87	2.25	.68				
	(2)Ortaokul Matematik Öğrt.	77	2.59	.64				
	(3)İngilizce Öğretmenliği	154	2.54	.74				2-8
	(4)Fen Bilimleri Öğretmenliği	101	2.57	.82				2-11
	(5)Okul Öncesi Öğretmenliği	84	2.45	.71	1057	4.55	.00*	3-8
	(6)Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	91	2.25	.67				3-11
	(7)Türkçe Öğretmenliği	93	2.40	.70				4-11
	(8)Bilişim Teknolojileri Öğrt.	81	2.21	.68				
	(9)Görsel Sanatlar	104	2.22	.88				
	(10)Sınıf Öğretmenliği	97	2.38	.71				
	(11)Beden Eğitimi Öğrtm.	99	2.16	.67				
Görev merkezli kaygılar	(1)Özel Eğitim Öğretmenliği	87	2.49	.63				2-11
	(2)Ortaokul Matematik Öğrt.	77	2.65	.56				3-6
	(3)İngilizce Öğretmenliği	154	2.69	.62				3-11
	(4)Fen Bilimleri Öğretmenliği	101	2.70	.72				4-6
	(5)Okul Öncesi Öğretmenliği	84	2.63	.63	1057	4.67	.00*	4-11
	(6)Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	91	2.36	.66				5-11
	(7)Türkçe Öğretmenliği	93	2.49	.61				10-11

	(8)Bilişim Teknolojileri Öğrt.	81	2.39	.68				
	(9)Görsel Sanatlar Öğretmenliği	104	2.46	.81				
	(10)Sınıf Öğretmenliği	97	2.60	.58				
	(11)Beden Eğitimi Öğrtm.	99	2.29	.60				
Öğrenci merkezli kaygılar	(1)Özel Eğitim Öğretmenliği	87	2.33	.78				1-2
	(2)Ortaokul Matematik Öğrt.	77	2.73	.71				2-6
	(3)İngilizce Öğretmenliği	154	2.60	.80				2-8
	(4)Fen Bilimleri Öğretmenliği	101	2.63	.83				2-9
	(5)Okul Öncesi Öğretmenliği	84	2.49	.81	1057	5.1 7	.00*	2-11
	(6)Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	91	2.27	.75				3-8
	(7)Türkçe Öğretmenliği	93	2.47	.71				3-11
	(8)Bilişim Teknolojileri Öğrt.	81	2.22	.72				4-8
	(9)Görsel Sanatlar Öğrt.	104	2.26	.86				4-11
	(10)Sınıf Öğretmenliği	97	2.50	.84				
	(11)Beden Eğitimi Öğrtm.	99	2.21	.70				
Toplam Kaygı	(1)Özel Eğitim Öğretmenliği	87	2.36	.65				2-6
	(2)Ortaokul Matematik Öğrt.	77	2.66	.59				2-8
	(3)İngilizce Öğretmenliği	154	2.61	.67				2-11
	(4)Fen Bilimleri Öğretmenliği	101	2.64	.76				3-6
	(5)Okul Öncesi Öğretmenliği	84	2.52	.67	1057	5.2 4	.00*	3-8
							3-11	

(6)Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	91	2.29	.65	4-6
(7)Türkçe Öğretmenliği	93	2.45	.63	4-8
(8)Bilişim Teknolojileri Öğrt.	81	2.27	.65	4-11
(9)Görsel Sanatlar Öğrt.	104	2.31	.82	
(10)Sınıf Öğretmenliği	97	2.49	.67	
(11)Beden Eğitimi Öğrtm.	99	2.22	.63	

\*p<.05

Tablo 7. incelendiğinde, öğretmenlik branşı değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini algılamaları için mesleki kaygı ölçeği toplam [F(1057)=5.24,p<.05] ve “ben merkezli” [F(1057)=4.55,p<.05], “görev merkezli” [F(1057)=4.67,p<.05], “öğrenci merkezli” [F(1057)=5.17,p<.05] kaygılar alt boyut ortalamaları için yapılan ANOVA testinde tüm gruplarda istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için Tamhane testi yapılmıştır. Buna göre ortaokul matematik, İngilizce ve fen bilimleri öğretmen adaylarının toplam mesleki kaygıları, istatistiksel sosyal bilgiler, beden eğitimi, bilişim teknolojileri öğretmenlerinininkinden daha yüksek bulunmuştur.

Ülkemizde öğrencilerin sayısal ve yabancı dil derslerinde zorluk yaşadığı bir gerçektir. Bunların neticesinde matematik, fen bilimleri ve İngilizce öğretmen adayları diğer branşlara kıyasla öğrencilere ulaşmada daha fazla zorluk yaşayacaklarını düşündüklerinden mesleki kaygı yaşıyor olabilirler.

Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 8’ da verilmiştir.

### 3. Öğretmenlerin öz yeterlik algısının mesleki kaygı düzeylerini yordaması

Öğretmenlerin öz yeterlik algılarının onların mesleki kaygı düzeylerinin yordayıcısı olup olmadığına ortaya çıkarmak amacıyla regresyon analizi yapılmış ve bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

**Tablo 8 Algılanan Öz Yeterlik/ Mesleki Kaygı Toplam Regresyon**

#### **Analizi Sonuçları**

Değişken	B	Std Hata	$\beta$	t	P
İçerik	4,149	,136		30,538	,000***
Mesleki Kaygı	-,464	,037	-,361	-12,630	,000***

R: .361 R<sup>2</sup>: .130 F=159.526 p=.000

Tablo 8’de öğretmen Adayı öz yeterlik değişkeni, öğretmenlerin mesleki kaygı puanları ile negatif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki vermektedir (R=.361, R<sup>2</sup>=.130, p<0.001). Öğretmen adayı öz yeterlik değişkeni, öğretmenlerin mesleki kaygı varyansının % 13’ünü açıklamaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t- testi sonuçları incelendiğinde ise, (t= -12,63, p =.000) öğretmen adayı öz yeterlik değişkeninin, mesleki kaygı değişkeni üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Bu ilişki şöyle formüle edilebilir:

$$\text{Toplam Mesleki Kaygı puanı} = 4,149 + (-.464 * \text{öz yeterlik puanı})$$

Öğretmen adaylarının öz yeterlik alt boyutları ve mesleki kaygı düzeylerinin yordamasına ilişkin çoklu regresyon sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

**Tablo 9: Öğretmen Adayı Algılanan Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları/ Mesleki Kaygı Toplama İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları**

Değişken	Standart olmayan regresyon katsayısı		Standart regresyon katsayısı	t	p
	B	sH	B		
(İçerik)	4.15	.13		30.59	.00
Öğrenci katılımı	-.09	.06	-.08	-1.57	.11
Öğretim strateji	-.09	.06	-.08	-1.47	.14
Sınıf yönetimi	-.28	.06	-.24	-4.69	.00***

Bağımlı değişken: mesleki kaygı toplam

Tablo 9. incelendiğinde ise, öğretmen adayı öz yeterlik ölçeği alt boyut değişkenleri içinde sadece sınıf yönetimine yönelik öz yeterliğin mesleki kaygı değişkeni üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir ( $p < .05$ ) Diğer iki alt boyut değişkeninin tek başına mesleki kaygı değişkeninin varyansını açıklama yüzdelerinin yeterli olmadığı, yapılan t- testinde istatistiksel açıdan anlamlı bir sonuç vermemiş olmalarından anlaşılmıştır ( $p > .05$ ).

#### IV. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretmen adaylarının öğrenci katılımına yönelik, öğretim stratejilerine yönelik ve sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algılarının “oldukça yeterli” olduğu tespit edilmiştir. Denizoğlu (2008), Oğuz (2012), Bayrakdar, Batık ve Barut’un (2016) araştırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmacıların da öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarıyla ilgili çalışmalarında, eğitim fakültesi öğrencilerinin öz yeterlik algılarının “oldukça yeterli” düzeyde olduğu belirlenmiştir. Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer

(2009) ve Coşkun'un (2010) öğretmenlerle gerçekleştirdikleri çalışmalarda ise, mesleğe yönelik öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir. Öz yeterlik algısının yüksek çıkması kişinin o görevde gösterdiği performansla ilgili değil, kendini o konuda yeterli görmesiyle, kendi öz değerlendirmesiyle ilgilidir.

Öğretmen adaylarının öğretim stratejilerine yönelik öz yeterlik algılarının, öğrenci katılımına ve sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algılarından daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Uçar (2012) ve Zararsız'ın (2012) araştırmalarının bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmacıların da gerçekleştirdiği çalışmalarda öğretmenlerin öğretim stratejilerine yönelik öz yeterlik algılarının diğer alt boyutlara göre daha yüksek seviyede olduğu saptanmıştır.

Öğretmen adaylarının ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı düzeylerinin “çok az kaygılanıyorum” kriteri içinde olduğu görülmüştür. Köse (2006) ve Dilmaç'ın (2010) öğretmen adaylarıyla yaptıkları araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmaların sonucunda da öğretmen adaylarının mesleki kaygı seviyelerinin düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Bozdam (2008), Serin, Güneş ve Değirmenci'nin (2015) öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdikleri araştırmaların sonucunda ise, eğitim fakültesi öğrencilerinde mesleki kaygı seviyesi orta düzeyde gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adaylarının görev merkezli kaygılarının, ben ve öğrenci merkezli kaygılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı'nın (2004) 4.sınıf öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmanın



sonucuyla benzerlik göstermektedir. Aynı çalışmada 1.sınıf öğretmen adaylarında ise, öğrenci merkezli kaygıların daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yıldırım'ın (2011) sınıf öğretmeni adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda da görev merkezli kaygıların diğer boyutlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Serin, Güneş ve Değirmenci'nin (2015) gerçekleştirdikleri çalışmada ise, öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın sonucuyla birbirinden farklılaşmaktadır.

Öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının sadece sınıf yönetimine yönelik alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik algılarının kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Morgil, Seçken ve Yücel'in (2004) Kimya öğretmeni adayları üzerinde gerçekleştirdiği çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada erkek öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Erkekler yapı gereği kadınlara göre daha katı, otoriter, disiplinli bir tavır takınabilmektedirler. Bundan dolayı erkek öğretmen adayları kadınlara göre sınıf yönetimi konusunda kendilerine daha fazla güveniyor olabilmektedir. Altunçekiç, Yaman ve Koray (2005), Denizoğlu (2008), Oğuz (2012), Bayrakdar, Batık ve Barut'un (2016) öğretmen adaylarıyla ilgili yaptıkları çalışmada, öz yeterlik düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Akkuş (2013), Deniz ve Tican'ın (2017) öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarda ise, kadın öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının erkeklere

göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın sonucuyla birbirinden farklılaşmaktadır.

Öğretmen adayı öz yeterlik ölçeği toplam ve alt boyutlarının hiçbirinde sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Yılmaz, Gerçek, Köseoğlu ve Soran (2006) ve Akkuş'un (2013) öğretmen adaylarıyla ilgili yaptıkları çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu çalışmalarda öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının sınıf seviyesinden etkilenmediği saptanmıştır. Altunçekiç, Yaman ve Koray (2005), Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), Yıldırım (2011), Oğuz (2012) ve Şenol'un (2012) öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarda 4. Sınıf öğrencilerinin öz yeterlik algılarının diğer sınıf seviyelerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adayı öz yeterlik ölçeği toplam ve tüm alt boyutlarında branş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Görsel sanatlar bölümünde okuyan öğretmen adaylarının toplam öz yeterlik algılarının, özel eğitim, ortaokul matematik, İngilizce, okul öncesi, bilişim teknolojileri, Türkçe ve sınıf öğretmenliği bölümündekilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer'in (2009) çalışmasında branş değişkenine göre öz yeterlik algılarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir. Gençtürk'ün (2008) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının branş öğretmenlerine göre daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Zararsız'ın (2012) gerçekleştirdiği çalışmada öğrenci

katılımına yönelik öz yeterlik boyutunda sınıf ve beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının diğer branş öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bayrakdar, Batık ve Barut'un (2016) gerçekleştirdiği çalışmada, zihin engelliler öğretmeni adaylarının öz yeterlik algılarının işitme engelliler öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Deniz ve Tican'ın (2017) yapmış oldukları araştırmanın sonucunda ise, İngilizce öğretmeni adaylarının öz yeterlik algılarının psikolojik danışmanlık ve rehberlik, Türkçe ve müzik öğretmeni adaylarına göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Öğretmen adayı kaygı ölçeği toplam ve tüm alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Kadın öğretmen adaylarının ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygılarının erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004), Akgün, Gönen ve Aydın'ın (2007) öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarda bütün alt boyutlarda kadınların mesleki kaygı düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenlik mesleğinin ülkemizde daha çok bayanlarla özdeşleşen bir meslek olması üzerlerinde meslekte beklenen sorumlulukları yerine getirebilme baskısı ve dolayısıyla mesleki kaygıyı artırıyor olabilir. Uygun, Avaroğulları ve Oran (2016), Çelik'in (2017) öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarda ise, erkeklerin mesleki kaygı düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bozdam (2008), Yıldırım (2011), Atmaca (2013), Şen'in (2016) araştırma sonuçlarında ise, cinsiyet değişkenine göre mesleki kaygı düzeylerinde

anlamli farklılıklar bulunamamıştır. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adayları kaygı ölçeği toplam ve alt boyutlarının hiçbirinde sınıf değişkenine göre anlamli farklılık olmadığı belirlenmiştir. Serin, Güneş ve Değirmenci (2015) ve Şen'in (2016) yaptıkları araştırmalarda öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri ile sınıf seviyeleri arasında anlamli bir farklılık tespit edilememiştir. Bu çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004), Yıldırım (2011), Atmaca'nın (2013) öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında ise, ben merkezli kaygılar alt boyutunda son sınıf öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı'nın (2004) yaptıkları araştırmada da son sınıfların görev merkezli kaygılar alt boyutunda mesleki kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucuyla birbirinden farklılaşmaktadır.

Öğretmen adayları kaygı ölçeği toplam ve tüm alt boyutlarında branş değişkenine göre anlamli düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Ortaokul matematik, İngilizce ve fen bilimleri bölümünde okuyan öğretmen adaylarının toplam mesleki kaygılarının; sosyal bilgiler, bilişim teknolojileri ve beden eğitimi bölümündekilere göre anlamli derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı'nın (2004) gerçekleştirdiği çalışmada ise, sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarının mesleki kaygılarının matematik, fen bilimleri ve sınıf öğretmenliği adaylarına göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Akgün, Gönen ve Aydın'ın (2007) öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri ile ilgili gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda ilköğretim

matematik öğretmenliği ile fen bilimleri öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Atmaca'nın (2013) öğretmen adayları ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, ben merkezli kaygılar alt boyutunda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak görev ve öğrenci merkezli kaygılar boyutunda İngilizce öğretmeni adaylarının mesleki kaygılarının Almanca ve Fransızca öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Türkdoğan'ın (2014) öğretmen adaylarının mesleki kaygılarıyla ilgili gerçekleştirdiği çalışmada, sosyal bilgiler branşında öğrenim gören öğretmen adaylarının görev merkezli kaygılarının okul öncesi, sınıf, Türkçe, İngilizce öğretmenliği bölümündekilere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar genel olarak incelendiğinde öğrencilerini merkezi sınavlara hazırlama gibi sorumlulukları olan ve öğrencilerin daha çok çekindiği branşlardaki öğretmen adaylarının mesleki kaygıları diğer branştakilere kıyasla daha yüksek çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasında negatif yönde yüksek düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Yıldırım (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının mesleki öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasında cinsiyet, ailede öğretmen olma durumu, barınma durumu ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ters yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Dadandı, Kalyon ve Yazıcı'nın (2016) gerçekleştirdiği çalışmanın bulgularında da öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Kafkas,

Açak, Çoban ve Karademir (2010), Deniz ve Tican'ın (2017) öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda öz yeterlik inançları ile mesleki kaygıları arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inancı artarken, düşük düzeyde pozitif mesleki kaygılar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bu çalışmanın sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğretmen adayları öz yeterlik değişkeninin, mesleki kaygı değişkeni üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen öz yeterlik ölçeği alt boyut değişkenleri içinde sadece sınıf yönetimine yönelik öz yeterliğin mesleki kaygı değişkeni üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları öz yeterlik algılarının mesleki kaygılardaki değişimin % 13'ünü açıkladığı belirlenmiştir.

Bu sonuçlara bağlı olarak aşağıdaki önerileri getirmek mümkündür.

Öğretmen adaylarında öz yeterlik algısını düşüren ve kaygıyı artırıcı etkenler belirlenerek, öğrenci danışmanları, dersten sorumlu öğretim üyesi, öğretim elemanları ile bilgi paylaşımı gerçekleştirilmelidir. Üniversite bünyesinde öz yeterlik inancını geliştirici ve mesleki kaygı ile başa çıkma yöntemlerini sağlayacak danışmanlık hizmetleri verilmelidir. Eğitim fakültelerinde öğretmenlik uygulama derslerinin daha etkili ve planlı bir şekilde işlenmesi öz yeterlik algısının artması ve mesleki kaygı seviyesinin azalması açısından fayda sağlayabilir. Yapılan bu çalışmanın stajyer öğretmenlere de uygulanması öz yeterlik algısını ve mesleki kaygı düzeyini etkileyen faktörlerin anlamlandırılması açısından fayda sağlayabilir.

## V. Kaynakça

- Akgün, Abuzer, Selahattin Gönen, ve Murat Aydın. «İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi.» *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 6, no. 20 (2007): 283-299.
- Akkuş, Zekerya. «Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma.» *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 20 (2013): 102-116.
- Altunçekiç, Alper, Süleyman Yaman, ve Özlem Koray. «Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma.» *Kastamonu Eğitim Dergisi* 13, no. 1 (2005): 93-102.
- Atmaca, Hasan. «Almanca, Fransızca ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygıları.» *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 2013: 67-76.
- Bandura, Albert. «Exercise of personal and collective efficacy in changing societies.» *Self-efficacy in changing societies* içinde, yazan Albert Bandura, 1-45. New York: Cambridge University Press, 1995.
- Bandura, Albert. «Self efficacy: toward a unifying theory of behavioral change.» *Psychological Review*, 1977: 191-215.
- Bayrakdar, Uygur, Meryem Vural Batık, ve Yaşar Barut. «Özel eğitim öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları.» *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 17, no. 2 (2016): 133-149.
- Bozdam, Ahmet. *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek

- Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü:  
Konya, 2008.
- Büyüköztürk, Şener, Ebru Çakmak, Özcan Erkan Akgün, Şirin Karadeniz, ve Funda Demirel. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 15. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2013.
- Coşkun, Mehmet Kamil. «Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.» *Sosyal Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 1 (2010): 95-109.
- Çandar, Habibe, ve Ali E. Şahin. «Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri.» *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 44 (2013): 109-119.
- Çapa, Yeşim, Jale Çakıroğlu, ve Hilal Sarıkaya. «Development and validation of Turkish version of teacher's sense of efficacy scale.» *Eğitim ve Bilim* 30, no. 137 (2005): 74-81.
- Çelik, Müberra. *Türkçe öğretmeni adaylarının kişilik özellikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Nevşehir, 2017.
- Dadandı, İbrahim, Ayşe Kalyon, ve Hikmet Yazıcı. «Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları.» *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, no. 1 (2016): 254-269.
- Dağ, İhsan. «Psikolojinin ışığında kaygı.» *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, no. 6 (1999): 167-174.
- Deniz, Sabahattin, ve Canses Tican. «Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik inançları ile mesleki kaygılarına yönelik



- görüşlerinin incelenmesi.» *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 17, no. 4 (2017): 1838-1859.
- Denizoğlu, Pınar. *Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretimi öz-yeterlik inanç düzeyleri, öğrenme stilleri ve fen bilgisi öğretimine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana, 2008.
- Dilmaç, Oğuz. «Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.» *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, no. 24 (2010): 49-65.
- Duy, Baki. «Güdülenme ve bireysel farklılıklar.» Böl. 18, *Eğitim Psikolojisi*, yazar Alim Kaya, 607-658. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2007.
- Fuller, Frances F. «Concerns of teachers: a developmental conceptualization.» *American Educational Research Association*, no. 6 (1969): 207-226.
- Gençtürk, Aycan. *İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Zonguldak, 2008.
- Horney, Karen. *Çağımızın nevrotik kişiliği*. 5. Çeviren Selçuk Budak. İstanbul: Öteki Yayınevi, 2007.
- Hoy, Wayne K., ve Anita E. Woolfolk. «Teachers' sense of efficacy and the organizational health of schools.» *Elementary School Journal* 93, no. 4 (1993): 355-372.
- Kafkas, M. Emin, Mahmut Açak, Bilal Çoban, ve Tamer Karademir. «Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki.» *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, no. 2 (2010): 93-111.

- Kan, Adnan. «Albert Bandura ve sosyal öğrenme kuramı.» Böl. 4, *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları*, yazar Sevil Büyükalın Filiz, 88. Ankara: Pegem Akademi, 2011.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel araştırma yöntemi*. 4. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 1991.
- Korkmaz, İsa. «Sosyal öğrenme kuramı.» Böl. 8, *Eğitim Psikolojisi*, yazar Binnur Yeşilyaprak, 217-242. Ankara: Pegem Yayınevi, 2010.
- Köse, H. Seval. «Müzik öğretmeni adaylarının mesleki kaygıları.» *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, no. 12 (2006): 80-89.
- Morgil, İnci, Nilgün Seçken, ve A. Seda Yücel. «Kimya öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi.» *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 6, no. 1 (2004): 62-72.
- Oğuz, Aytunga. «Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları.» *Anadolu Journal of Educational Sciences International* 2, no. 2 (2012): 15-28.
- Özgüngör, Sevgi. «Öğrenmeyi etkileyen faktörler.» *Gelişim ve Öğrenme* içinde, yazar Kurtman Ersanlı ve Ersin Uzman, 405-441. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2006.
- Ross, John A. «The impact of an inservice to promote cooperative learning on the stability of teacher efficacy.» *Teaching and Teacher Education* 10, no. 4 (1994): 381-394.
- Saban, Ahmet, İsa Korkmaz, ve Sait Akbaşı. «Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları.» *Eurasian Journal of Educational Research*, 2004: 198-209.

- Semerci, Nuriye, ve Çetin Semerci. «Türkiye'de öğretmenlik tutumları.» *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 14, no. 1 (2004): 137-146.
- Senemoğlu, Nuray. *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. 22. Ankara: Pegem Akademi, 2012.
- Serin, Mehmet Koray, Ahmet Melih Güneş, ve Hatice Değirmenci. «Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleğe yönelik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki.» *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2015: 21-34.
- Sharp, Caroline. «Study support and the development of self-regulated learner.» *Educational Research* 44, no. 1 (2002): 29-41.
- Spielberger, Charles D., ve Eric C. Reheiser. «Assessment of emotions: anxiety, anger, depression, and curiosity.» *Applied Psychology: Health and Well-Being* 1, no. 3 (2009): 271-302.
- Şen, Seyit Nurullah. *Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri, empati kurma becerileri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Çanakkale, 2016.
- Şenol, Fatma Betül. *Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyon, 2012.
- Taşgın, Özden. «Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi.» *Kastamonu Eğitim Dergisi* 14, no. 2 (2006): 679-686.

- Taşkın, Çiğdem Şahin, ve Güney Hacıömeroğlu. «Öğretmen öz yeterlik inanç ölçeğinin türkçeye uyarlanması ve sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları.» *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 27 (2010): 63-75.
- Tschannen-Moran, Megan, ve Anita Woolfolk Hoy. «Teacher efficacy: capturing an elusive construct.» *Teaching and Teacher Education* 17 (2001): 783-805.
- Türkdoğan, Saniye Can. *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere göre mesleki kaygıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli, 2014.
- Uçar, Hasan. *İngilizce öğretmen adaylarının öz yeterlik inancı, başarı yönelimi ve çevrimiçi öğrenme ortamına katılım durumu: uzaktan iölp örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir, 2012.
- Uygun, Kamil, Muhammet Avaroğulları, ve Mehmet Oran. «Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi.» *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 2016: 417-436.
- Üstüner, Mehmet, Hasan Demirtaş, Melike Cömert, ve Niyazi Özer. «Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları.» *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 9, no. 17 (2009): 1-16.
- Yıldırım, Aylin. *Sınıf öğretmeni adaylarının mesleki öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul, 2011.

Yılmaz, Miraç, Cem Gerçek, Pınar Köseoğlu, ve Haluk Soran.  
«Hacettepe üniversitesi biyoloji öğretmen adaylarının  
bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançlarının incelenmesi.»  
*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30 (2006):  
278-287.

Zararsız, Neriman. *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin  
özyeterlik algularının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek  
Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri  
Enstitüsü: Bolu, 2012.



T.C.  
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
01.03.2018	2	2018 / 27-71

**KARAR NO:** 2018 - 33  
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisi Coşkun GÜNGÖR'ün Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÜL danışmanlığında "Öğretmen Adaylarının Özyeterlik Algıları İle Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışması okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisi Coşkun GÜNGÖR'ün Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÜL danışmanlığında "Öğretmen Adaylarının Özyeterlik Algıları İle Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışmasının kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

ASLI GİBİDİR.